

Csege Gyula¹

MAGYARORSZÁGOT ÉRINTŐ MIGRÁCIÓS HULLÁM A ROBBANTÁSOS CSELEKMÉNYEK KOCKÁZATÁNAK TÜKRÉBEN (MIGRATION WAVE CONCERNING HUNGARY IN THE MIRROR OF THE RISK OF THE BOMB PLOTS)

Az elmúlt évben jelentős változások történtek a migrációs környezetben, amely érintette hazánkat is. Soha nem látott bevándorlási hullám érte el Magyarországot, amelynek alapvetően tranzit ország szerep jutott. Az alapvető bombafenyegetettség azonban a migrációval összefüggésben minden bizonnyal növekedett. A magyar politikai döntéshozók, a szakértők és a rendvédelmi szervek vezetői kiemelik, hogy hazánk terror fenyegetettsége nőtt és folyamatosan magasabb szinten áll, mint a 2015-ös migrációs hullámot megelőzően. Tanulmányomban a migráció és a fenyegetettség kapcsolatát vizsgálom, a civil biztonsági szektor elemeit is áttekintve. A téma feldolgozásában a biztonságpolitikai lehetőségek és változások is szerepet kapnak, valamint kitérek a technikai területre is.

Kulcsszavak: migráció vagyónvédelem, biztonságtechnika, jogszabályi környezet, robbantásos merénylet

In the past year there have been significant changes in the migration context that has affected our country. Unprecedented immigration wave reached Hungary, which is basically a transit country's role. However, the basic bomb threatening in the context of the migration would certainly be increased. The Hungarian policy makers, experts and leaders of law enforcement agencies stress that our country's terror threat level is higher and the growing as the 2015. years migration wave. Study I on the relationship between migration and the threat to the security of the civilian sector in it. The theme changes the processing of legislative options and also role and I discuss the technical area.

Keywords: migration safeguarding, safety technology, regulatory context, bombings

BEVEZETÉS

A magyar társadalom befogadó beállítottságúnak tekinthető, számításba véve a történelmi körülményeit. A geopolitikai helyzetünk és a kisebbségpolitikánk alapvetően erre az irányra terelte közösségünket, hiszen számos alkalommal a honfoglalás után más népcsoportok, migránsok települtek hazánk területére. Ezek jelentős része asszimilálódott, mint a kunok vagy a jászok, de akadtak olyan csoportok is, akik megtartották identitásukat, mint a hazánk területén jelenleg is élő román vagy a szlovák kisebbség.

A 2013-tól tartó migrációs változások teljesen más természetűnek bizonyultak, akár biztonságpolitikai aspektusból is. A tanulmányomban a migrációs változásokkal, majd az ezzel összefüggő biztonsági kihívásokkal kapcsolatos kérdéseket kívánom bemutatni, ezen belül is (szűkebb értelemben véve) a magán biztonsági szektorra vonatkozóan.

---

¹ Óbudai Egyetem, Biztonságtudományok Doktori Iskola, e-mail: gyulacsege@gmail.com

A MIGRÁCIÓRÓL MAGYARORSZÁG VISZONYLATÁBAN

A migráció gazdaságélénkítő és társadalmi hatásait európai regionális nagyhatalomnak értékelhető országok, mint például Németország tekintetében jól láthatjuk. Németországban a 82 milliós lakosságból 7,5 millió fő, majdnem a lakosság egytizede migrációs háttérrel rendelkezik [Molnár, 2012]. A jelentős számú török, olasz, görög, lengyel, orosz és délszláv kisebbség társadalmi integrálása mellett, illetve ezt kiaknázva a Világbank kutatása és állásfoglalása szerint a Föld országai között a 4. legerősebb gazdaság a GDP alapján. [Gross domestic product, 2013]

Hazánk tekintetében a migráció pozitív hatásai napjainkban is egyre erősebben érzékelhetők, hiszen a korfa szerint elöregedő és csökkenő lakosságú Magyarországon, a kormányzati intézkedéseknek köszönhetően 2010-től 2014-ig, 630 ezer magyar állampolgárságot adtak ki [Németh, 2014] a hatóságok magyar származású, külföldön élő személyeknek. Ezek a személyek megítélésem szerint többnyire azért igényelték az állampolgárságot, hogy rövid vagy középtávon az Európai Unió területén éljenek, illetve tartózkodjanak.

A migráció másik vetülete az illegális, jórészt gazdasági migráció kérdése, amely illegális úton érkezik hazánkba és többnyire nem versenyképes szakmákat ismerő, itt letelepedni szándékozó személyeket takar. Ez a csoport nem azonos a Németországba letelepedett és ott aszimiláló lakossággal tekintettel arra, hogy tranzit ország vagyunk a hivatalos migrációs álláspont szerint, amelyben a képzetlen munkaerőnek kormányzati programok segítenek felzárkózni és közmunka keretében foglalkozást biztosítani. A magyar munkanélküliségre jellemző, hogy a jelenlegi 7% körüli magyar munkanélküliséget adó társadalmi réteg túlnyomó többségét az alapfokú végzettségűek és az érettségi nélküliek adják. [KSH, 2015]

A feltárt körülmények alapján nem beszélhetünk a gazdasági potenciál növekedéséről a gazdasági migránsok tekintetében, mert ezek a bevándorolt személyek hosszú évekig a menekülttáborokban, vagy a menekültekre vonatkozó szociális hálóval képesek csak a létfenntartásra.

Beszélhetünk még a nemzetpolitikai okokról vagy a tolerancia szint növekedéséről. Jelen esetben ez sem lehet komoly előny a 2015-ös migrációs hullám tagjai tekintetében, mivel ezek a személyek nem jelentenek komoly kisebbségi nyomást, és a lakosság tolerancia javulása is megkérdőjelezhető általuk². Esetlegesen a vallási és kulturális sokszínűsége bővíthet hazánknak, de a létszámot és a Nyugat-Európában szemlélhető etnikai zártságot³ alapul véve igen kis változtató hatása lenne Magyarországra.

Jelen esetben inkább a migráció negatív hatásai lehetnek fontosak, amelyek között megtalálhatók a virológiai-, gazdasági-, politikai-, társadalmi-, és terror irányú kockázatok, intolerancia, valamint ember-, szerv-, kábítószer-, fegyver- és robbanóanyag kereskedelem.

---

² A magyar kormány 2015-ben kérdőíves módszerrel a lakosság körében a migrációs témában felmérést végzett <http://nemzetikonkultacio.kormany.hu/>

³ Constantina Badeaa, Abdelatif Er-rafiyb, Peggy Chekrouna, Jean-Baptiste Légala, Patrick Goslinga Ethnic in-group evaluation and adhesion to acculturation ideologies: The case of Moroccan immigrants in France.

Egészségügyi kockázatot elsősorban az illegális migránsok⁴ jelentenek, akik – szemben a legális úton érkező migránsokkal – az esetek döntő részében egészségügyi szűrés nélkül kerülnek kapcsolatba a befogadó ország társadalmával. Az indulási országok sokszor alacsony gazdasági állapotából egyenesen következik, hogy az egészségügyi, járványügyi helyzetük messze elmarad az elvárt normáktól. Mindezen túl a migránsok több ezer kilométert tesznek meg kamionok, hajók rakterében, anélkül, hogy szükségleteiket emberi módon ellátnák. Az út során – mely általában 1-3 hónap – sokuk meghal, illetve olyan súlyosan legyengül, hogy a betegségeknek, fertőzéseknek fokozottan ki vannak téve. Az illegális migráció jellemzője, hogy a migránsok a hatóságokat kerülve, rejtőzködve utaznak, növelve így a fertőzések, betegségek kockázatát. A leggyakrabban előforduló betegségek a rüh, a Hepatitis, a vérhas, a hastífusz, az AIDS, de nem zárható ki ettől sokkal veszélyesebb (H1N1, Ebola) vírus hordozása sem.

Gazdasági veszélyek esetén figyelembe kell venni, hogy egyes országokban kialakult konfliktushelyzet miatt százezrek, de akár milliók is hazájuk elhagyására kényszerülnek. Ezek a tömegek elsősorban a szomszédos államokat célozzák meg, és ezeknek az országnak a gazdaságára jelentenek nagy terhet. Később ugyanezek a tömegek „felszívódnak” és illegális módon fejlettebb országok felé veszik útjukat.

Az úti cél elérését követően elsősorban menekült státusz iránti kérelem benyújtásával legalizálják tartózkodásukat, azonban az új hazában önálló életvitelre nem képesek, a nyelvet nem beszélik, így mindenképpen a fogadó állam gondoskodására szorulnak.

Németországba a 90-es évek végén, éves szinten 4–500 ezer menedékkérő érkezett, akik helyzetének kezelése, ellátása már kritikussá vált. Emiatt az állam kénytelen volt szigorítani menekültügyi politikáján, melynek köszönhetően az érkezők száma 50–100 ezer főre csökkent. Balogh Zoltán, az Emberi Erőforrások Minisztériumának vezetője nyilatkozata szerint, Magyarországon 2015-ben egy menekültkérelmező migráns hozzávetőlegesen napi 4300 Ft költséggel jár az államnak⁵ (ebben természetesen az objektumok, adminisztráció stb. benne van), így a jelen gazdasági helyzetben ez is milliárdos tétele a magyar költségvetésnek.

Magyarország esetében még nem beszélhetünk jelentős politikai veszéllyel, de az európai és amerikai nyitott demokráciák jellemzője, hogy a társadalom minden csoportja kifejezheti és képviselheti politikai meggyőződését. A szavazati joggal rendelkező legális bevándorlókat a politikai hatalom már nem hagyhatja figyelmen kívül, hiszen egyes országokban több millió szavazóképes személyről van szó. Az USA déli államaiban élő spanyol anyanyelvűek, a Franciaországban élő Észak-Afrikából bevándoroltak, a Németországban élő törökök, afgánok egy szoros választási eredmény esetén, akár a mérleg nyelveként dönthetnek egy adott állam politikai vezetéséről.

Társadalmi, integrációs szempontból megközelítve felvetődik a migráció társadalomra gyakorolt egyik veszélye, nevezetesen, hogy a fogadó államnak nincs, vagy a szükséges mértékben alacsonyabbra van tervezve az integrációs elképzelése, stratégiája. A beáramló tömegek nagy

⁴ Aki jogszabályokba ütköző módon kívánja nem ideiglenes tartózkodási helyét (lakhelyét) egyik országból a másikba áthelyezni és nem minősül menekültnek, vagy menedékesnek. Rendészeti szószeret 2008.

⁵ <http://magyaridok.hu/belfold/tobbet-koltunk-egy-bevandorloro-mint-amennyit-egy-minimalberes-keres-14481/> 2015.12.11.

reményekkel érkeznek új hazájukba, bíznak abban, hogy életük jóra fordul, gyermekük tanulhat és kitörhetnek eddigi reménytelen helyzetükből. A fogadó országba érkezve szembesülnek azzal, hogy itt sem képesek jobb életet teremteni maguknak. Nem ismerik a társadalom működését, nem beszélik a nyelvet, nincs pénzüik és gyakran még a helyi közösségek is ellenségesen viselkednek velük. Emiatt kerülnek a helyi közösségeket és inkább azt a kolóniát választják, amely gyakorlatilag tovább akadályozza a társadalomba való beilleszkedésüket.

Ezek a kolóniák gettósodnak, külön szabályok szerint működnek, melyből nem lehet kilépni és ez spirálszerűen egyre mélyebbre taszítja az itt élőket. Franciaországban, Németországban a nagyobb városok külvárosaiban kialakult bevándorló-negyedekben, második- harmadik generációs bevándorlók élnek úgy, hogy nincs hivatalos munkájuk, nem beszélik a fogadó ország nyelvét, nem tartják a kapcsolatot a helyi lakosokkal és gyermekeiket saját nyelvükön oktatják.

Magyarország tekintetében nem elfelejthető probléma az intolerancia. Az elmúlt években, egy televízióban is közzétett felmérésben még egy kitalált nemzetiségű népcsoporttal szemben is ellenérzéseket táplált a társadalom, ezért a valós menekültekkel talán még kevésbé elnéző a lakosság egy része.⁶

Az intolerancia, mint jelenség gyakorlatilag a fogadó társadalomban az integráció hiánya miatt kialakult, és az idegenek elleni ellenszenvet jelenti. Ezt a jelenséget erősítik az idegenek által elkövetett bűncselekmények, a gazdasági jólét csökkenése, a munkanélküliség. Ebből is látható, milyen fontos az idegenek integrációja.

A világ híradóiban nap, mint nap megjelenő, és a nemzeti, valamint a nemzetközi politikai döntésekben is meghatározó szerepű tényezőről is kell beszélnünk a migráció általános megközelítése esetén: ez a terrorizmus. A nemzetbiztonsági szervezetek legnagyobb kihívása megállapítani az illegális érkezők személyazonosságát. Az érkezők gyakorlatilag okmányok nélkül, vagy hamis személyi adatokat használva érkeznek. Minden országban más személyi adatokat használnak így akadályozva azt, hogy személyazonosságukat megállapítsák és hazatoloncolják őket.

A probléma kezelésére Európai Unió egy egységes ujjlenyomat azonosító rendszert (EURODAC) hozott létre. A rendszer alapja, hogy bármely külföldről, aki illegálisan érkezett az EU területére ujjlenyomatot vesznek és azt egy közös adattárban rögzítik, és így már nincs arra lehetősége, hogy legközelebb egy új személyazonossággal jelentkezzen.

Természetesen ez nem megoldás arra, hogy valós adatokat kapjanak a tagállamok, hiszen az adatok felvétele is többnyire bemondás alapján történik. Ezek között a fantomszemélyek között pedig gyakorlatilag fedve, szabadon áramolhatnak a terrorista céllal utazók is, akik elérve céljukat valódi személyazonosságuk fedésével tartózkodhatnak a célországban. Az USA a WTC elleni támadást követően bevezette a legális beutazók esetében is a biometrikus adatok szolgáltatási kötelezettségét, mely csökkenti ugyan, de nem zárja ki teljesen a nem kívánt személyek beutazását.

⁶ <http://republikon.hu/elemezsek,-kutatasok/tolerancia-az-europai-unio-orszagaiban-es-magyarorszagon.aspx>
2015.12.11.

Kockázatként értékelhető még – igaz elsősorban bűnüldözési szempontból – az ember-, szerv-, fegyver- és kábítószer-kereskedelem. Az illegális migrációnak számos negatív hozadéka közül az egyik a szervkereskedelem. A jobb életet ígérők gyakran célzottan hálózhatnak be olyan személyeket, akik megfelelnek arra, hogy a célországban (vagy az út során) szervüket eltávolítsák és átültessék a megrendelőbe. A donorszemély természetesen nem tud az utazása valós okairól, és esetleges eltűnése esetén sem hiányozna családjának, akik abban bíznak, hogy családtagjuk sikeresen célba ért. Ezzel szemben embertelen módon kihasználták, szervét kiopepálták, majd „eltüntették”.

Hasonlóan a szervkereskedelemhez, az illegális migráció másik kísérőjelensége az emberkereskedelem. Az embercsempészeknek kiszolgáltatott személyeket – leggyakrabban nőket és gyermekeket – prostitúció céljából szervezett bűnözői csoportoknak eladják. Ez ellen minden EU állam, így Magyarország is igyekszik fellépni. Felvilágosító programokat szerveznek, védett, ún. „shelter” házakat hoznak létre, amelyben az emberkereskedelem áldozatai védett környezetben, titokban, rendőri védelem alatt élhetnek addig, míg biztonságosan vissza nem térhetnek régi életükbe.

Ma már azt lehet mondani, hogy az illegális migrációt kihasználó és az arra ráépülő bűnözői csoportok, minimális befektetéssel és kockázattal maximális profitot tudnak elérni. A hálózatok határokon átnyúló szervezettel és kapcsolatokkal bírnak. Ma már a tevékenységük nem szűkül le egy-egy tevékenységre, hanem kihasználják az illegális migráció adta lehetőségek teljes körét. Az illegális csoportokat a határokon át már nem szállítják, hanem útba indítják, így a csempészek védve vannak a leleplezéstől. A profit növelése érdekében egy-egy csoporttal már kábítószer, vagy fegyvert is átküldenek a határon, hiszen egy esetleges leleplezés esetén csak a megfélemlített, kiszolgáltatott áldozatot találja meg a hatóság, míg a valós elkövetők fedve maradnak.

XXI. SZÁZADI KIHIVÁSOK

A bemutatott migrációs szegmens szemléltetheti, hogy akár hazánkban, akár más európai országban a bevándorlás jelenthet feszültségeket és kockázatokat. Sajnálatos módon a nem túl távoli múltban számos terrortámadás történt Nyugat-Európai országok ellen, amelyet migránsok követtek el. Ez a körülmény tovább élezheti a meglévő – akár kevésbé, vagy egyáltalán nem asszimilálódott – bevándorló kisebbség, és a fogadó nemzet közötti kapcsolatot. A fenyegetések természetrajzát tekintve jelentős elmozdulás látható az elmúlt években az elkövetett terror jellegű támadások vonatkozásában. Sajnálatos módon a támadások közelsége már az Európai szintre helyezi azt a harcot, amit jelenleg olyan szervezetek folytatnak, amelyek ellenségnek tekintik többek között az Európai Unió országait. Az elmúlt hónapokban (de említhetjük a 2015-ös év egészét is), a terrorizmussal és a biztonsági kockázatokkal kapcsolatos veszélyek jelentősen növekedtek.

A támadások nem követik azt a forgatókönyvet, amelyet a 90-es években láthattunk. A támadások célpontjai nem kormányzati épületek vagy kiemelt biztonsági védelem alá eső személyek. A támadások kifejezetten magán szervezetek vagy magán üzemeltetésű nyilvános helyeken történnek. A terrorizmus természetrajza áttevődött a migráns elkövetők alkalmazására, és a védelem nélküli civilek elleni csapásokra. Fontos momentum, hogy a támadások íve és

dinamikája teljesen felgyorsult. Szintén fontos vonás, hogy a rendvédelmi szervek és a kormányzatok válasza alapján, mindig újabb és újabb irányokban fog teret nyerni.

Az elmúlt évben elkövetett cselekményekhez többnyire kézi lőfegyvereket használtak. Ezek az áruk szabad mozgásának segítségével, az Európai Unióban vándorolhattak szabadon ugyanúgy, ahogy a személyek szabad mozgása miatt, az elkövetők is. A nyugat-európai hatóságok jelentős akciókat hajtottak végre az illegális fegyverek összegyűjtése érdekében, amely jelentős sikereket is hozott. Ma már azonban a támadások kitervelői más eszközöket használnak: a robbanóanyagot. A robbanószerkezet előállítására képes személyek a migrációs hullámmal szintén bevándorolhattak, amely során a fejükben hozták át a határokon az „eszközt”, a robbanóanyag és a robbanószerkezet készítés alapvető ismereteit.

A fentiek ismeretében fontos feladattá vált a magánbiztonsági szektorban is annak tudatosítása, hogy elkerülhetetlenné vált az új kockázatok kiszűrési képességének megteremtése. Kezdeti lépéseként olyan egyszerű feladatokról van szó, melyek drága biztonságtechnikai eszközök beszerzése nélkül is képesek a biztonsági szint emelését szolgálni, pl. egy adott objektumban:

- Keltse fel a figyelmét a biztonsági őrnek vagy más személyzetnek az a külföldi személy, aki nem beszéli az adott ország nyelvét⁷, vagy csomagokat-táskákat visz olyan helyekre ahol ez irreleváns.
- Tudjon a magánbiztonsági személyzet eszközöket használni a robbanóanyagok kiszűrésére, ne féljen a hatóságokat értesíteni szokatlan cselekményekről és körülményekről.
- Tudjon olyan magatartást folytatni, amellyel nem ijeszt rá az elkövetőre és ez által nem hozza működésbe az esetlegesen a robbanótesteket.
- Beépítésre kerüljön a vagyonőrök vagy biztonsági személyzet képzésében a robbantásos merényletek új típusú elkövetési módszerei, mint pl. implantátumos technika vagy drón alkalmazása.
- Tudjon alkalmazni a vagyonvédelmi vállalkozás a nyilvános rendezvényein robbanóanyag kereső kutyákat, képességeket tudjon felvonultatni a témában a személyzet és a technika területén is.
- Kezdenek a nyilvános rendezvények színhelyén alkalmazni a robbanással szemben védeltséget adó felszereléseket és anyagokat, ezek alkalmazása az üzleti szempontokat sem rontja, hanem demonstratív használatukat valósítják meg.

ÖSSZEFOGLALÁS

A tanulmányomban szerepeltetett körülmények alátámasztják, hogy a feszültség a migrációval összefüggésben valós, amely kiéleződése tovább folytatódhat.

---

⁷ Kiindulva a 2015-ös év elkövetőinek jelentős részének tulajdonságaiból.

A támadások elkövetésének módszerére több válasz is van. A szükséges anyagi bázis létrehozásában elengedhetetlen szerepe van az egyes kormányoknak, ezzel támogatva a preventív lépéseket. A migráció nyomás adminisztratív kezelése mellett fontos figyelmet fordítani a speciális detektorok, technikai eszközök elterjesztésére és talán a legfontosabb: a magánbiztonsági szakemberek fejébe olyan tudást tölteni, amellyel képesek kiszűrni a kockázatokat, vagy a robbantásos cselekmények elkövetőit.

Az elérhető, és az időszakosan egyébként is aktuális felkészítések rendszerébe gazdaságosan beépíthető új képzések és technikai eszközök, a magánbiztonsági szakterület részvevőinél is nagy közkedveltségnek örvendhetnének, mivel olyan képességgel gazdagodnának általuk, amelyek előnyhöz juttathatják őket versenytársaikkal szemben.

Sajnálatos módon a bevándorlási nyomást nem teszi feldolgozhatóbbá a társadalmak tekintetében a terrorizmus vagy a kockázatok növekedése. A minél jelentősebb felkészülés és a védekezés, ha nem is számolja fel a szélsőséges gondolkodású személyeket, de abban visszafogja őket, hogy tömeges sérülést okozó támadásokat hajtsanak végre. A kézi lőfegyveres támadások is sokkolták a világot, de ha robbanóanyaggal követték volna el ugyanezek a helyszíneken a csapásaikat, abban az esetben még jelentősebb lett volna a károkozása.

Magyarországnak szintén fontos jelentős készültséget elérni a fenti kockázatok kezelése vonatkozásában. Ha az eddigi támadások természetrajzát vesszük alapul, az elkövetkező időszakban igen jelentőssé válhatnak a kevésbé frekvenciált országok, mint hazánk is a támadások elkövetőinek szemében. A potenciális elkövetők, nyugat-európai országból történő kiszorulásáig minden időt érdemes és szükséges kihasználni, hogy minél szélesebb körben elterjedjen az új kihívásokra reagálni képes tudás. A magánszektorban, főként a személy- és vagyonvédelemben részt vevő szakemberek vizsgájába is be kell építeni a robbanószerkezetekkel és a robbantásos merényletekkel kapcsolatos ismereteket.

FELHASZNÁLT IRODALOM, FORRÁS

1. Balogh Zsuzsanna: Objektumok robbantásos cselekmények elleni védelmének lehetőségei – PhD értekezés, NKE⁸ Katonai Műszaki Doktori Iskola, 2013.
2. Balogh Zsuzsanna: Tisztes távolság - Optimális védőtávolság, Repüléstudományi Közlemények, 2012. 2. szám, HU ISSN 1789-770X, p. 380-386.
3. Daruka Norbert: A bűnös célú/terror jellegű robbantások és az ellenük való védekezés lehetőségei, különös tekintettel a tűzszerész feladatok ellátására. 2015. PhD értekezés
4. Gödri Irén: Nemzetközi vándorlás, Demográfiai portré 2009 KSH Népeségtudományi Kutató Intézet
5. Kovács Zoltán: Az improvizált robbanóeszközök főbb típusai, Műszaki Katonai Közlemény XXII. évf. 2012/2. szám, p. 37-52.
6. Kemény János: Az al-Kaida mozgalom. Hadtudomány. XV. évfolyam 1. szám 2005.

---

⁸ Nemzeti Közszolgálati Egyetem

7. Laufer Balázs: A migráció és a terrorizmus a nemzetbiztonsági szolgálatok szemszögéből. Hallgatói Közlemények 2006. X. szám
8. Laufer Balázs: A Magyar Köztársaság aktuális biztonsági jellegű kihívásai
9. Lukács László: Katonai robbantástechnika és környezetvédelem – jegyzet, ZMNE⁹, 1997.
10. Lukács László: Építmények robbantásos cselekmények elleni védelme, Műszaki Katonai Közlöny. XXIV. évf. 2014. 3. szám, p. 65-74.
11. Lukács László: A polgári lakosság tájékoztatásának és felkészítésének rendszere robbantásos támadások esetén. 7. Nemzetközi Robbanástechnikai Kollégium Konferencia kiadványa, 1997.
12. Mueller Othmár: Bombariadó. Szöveg, 1991.
13. Hunyadi F. - Lukács L. - Mueller O.: A robbantások elleni védekezés feladatai – jegyzet, BME¹⁰ Mérnöktoábbképző Intézet, Budapest, 1993. – 3. fejezet (Mueller O.): Épületek és építmények kialakításának lehetőségei a robbantások elleni védelem érdekében, az adminisztratív intézkedésekkel összhangban, p. 95-114.
14. Pető Richárd: Üvegezett felületek robbanás elleni védelme, Műszaki Katonai Közlöny XXII. évf. 2012. 1. szám, p. 107-123.
15. Rostoványi Zsolt: Az iszlám Afganisztánban. História magazin 2001.01 szám
16. Rostoványi Zsolt: Az iszlám világ és a Nyugat, Corvina Kiadó, 2004.
17. Szabó József: A rendőrség – határőrség integrációja a teljes jogú schengeni tagság tükrében
18. Szabó A. Ferenc: A nemzetközi migráció és korunk biztonságpolitikai kihívásai. Budapest, Zrínyi Kiadó, 2006.
19. Szabó A. Ferenc: Szubszidiaritás és bevándorlási politika. In.: Sik Endre–Tóth Judit (szerk.): Migráció és politika. MTA Politikai Tudományok Intézete, Budapest, 1997, pp. 195–201. /MTA Politikai Tudományok Intézete Nemzetközi Migráció Kutatócsoport Évkönyve, 1996.
20. Szenes Zoltán: Katonai kihívások a XXI. század elején. Rubicon 2006. 17. évf. 2-3.
21. Tálás Péter: A nemzetközi terrorizmus és a szervezett bűnözés hatása a nemzetközi biztonságra és Magyarország biztonságára. Tanulmány. Budapest, 2007
22. Tálás Péter: A terrorizmus anatómiája. 2006. Zrínyi kiadó
23. Tálás Péter: A terrorizmusról hét évvel 9/11 után. Nemzet és Biztonság, 2008/ 9. sz.
24. Tálás Péter: Az új Afganisztán-stratégia esélyei. Nemzet és Biztonság, 2009. 4. sz.
25. Tálás Péter: Válaszok a terrorizmusra II. A politikai marketing csapdájában 2006. Mágus Stúdió

---

⁹ Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem

¹⁰ BME - Budapesti Műszaki Egyetem